

Temaer: Barndom, venskab, gamle dage, svensk, filmfortælling - bog og film.

Fag: Dansk

Målgruppe: 1.-3. klasse

Alle vi børn i Bulderby 1, DR 1, 08-09-2008, Spilletid 30 min. <http://mitcfu.dk/TV00000011754>

Alle vi børn i Bulderby 2, DR 1, 15-09-2008, Spilletid 30 min. <http://mitcfu.dk/TV00000011755>

Alle vi børn i Bulderby 3, DR 1, 22-09-2008, Spilletid 30 min. <http://mitcfu.dk/TV00000011788>

Alle vi børn i Bulderby 4, DR 1, 29-09-2008, Spilletid 30 min. <http://mitcfu.dk/TV00000011829>

Alle vi børn i Bulderby 5, DR 1, 06-10-2008, Spilletid 30 min. <http://mitcfu.dk/TV00000011874>

Alle vi børn i Bulderby 6, DR 1, 13-10-2008, Spilletid 30 min. <http://mitcfu.dk/TV00000011909>

Alle vi børn i Bulderby 7, DR 1, 20-10-2008, Spilletid 30 min. <http://mitcfu.dk/TV00000011962>

Der er mange muligheder for, hvordan man kan anvende disse tv-udsendelser i undervisningen. Indholdet og handlingen er vigtigt. Det bør altid være udgangspunkt for de faglige aktiviteter, der arbejdes med. Afsnittene kan ses uafhængigt af hinanden. De hænger sammen i en tidslinje der strækker sig over cirka et år.

I denne vejledning er der fokus på filmproduktion.

Vejledningen er målrettet dansklærere i indskolingen. Vejledningen beskriver konkret hvordan der kan arbejdes med 1. tv-afsnit.

Der kan i princippet arbejdes på samme måde med alle 7 afsnit. Eller der kan veksles mellem produktion og analyse. Evt. strammere krav om at optage en enkelt scene fra en situation, der er læst op og efterfølgende sammenligne med den professionelle optagelse. Hvilke forskelle og ligheder er der på elevernes fortolkning og tv-seriens? Hvilke filmiske virkemidler er i brug?

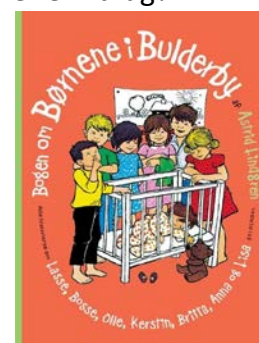
Bog og film

De syv udsendelser er en svensk serie i syv dele efter Astrid Lindgrens børnebøger

1947 Alle vi børn i Bulderby

1949 Mere om vi børn i Bulderby

1952 Vi har det dejligt i Bulderby

I denne vejledning er uddrag af den samlede udgave "Bogen om alle vi børn i

Bulderby", brugt til oplæsning i forbindelse med undervisningsforslaget. Bogens fortællinger er ikke kronologiske i forhold til filmafsnitenes handling, så man må som underviser selv finde og udvælge de afsnit, der passer til den enkelte tv-udsendelse.

Litterært er bogen særlig, idet Lindgren har barnet som jeg-fortæller. Det var ikke almindeligt i 1947 at skrive en børnebog, hvor barnet stod som eneste fortæller. Denne fortælleform gjorde det muligt for forfatteren at lade barnets fortællestemme uddybe og nuancere barnets verden, så den blev mere levende og autentisk. Der skabes en mulighed for at skildre et barns basale

almenmenneskelige følelser som eksempelvis glæde, nysgerrighed, sorg og venskab. Der kan således arbejdes med synsvinkel også i filmafsnittene, hvor barnets perspektiv også er tydeligt.

Bulderbyfortællingerne er inspireret af Astrid Lindgrens egen barndom. En barndom hvor især de lyse barndomsminder beskrives.

Astrid Lindgren har udtalt om den store betydning naturen havde for hendes barndom:

"Hvis nogen spørger mig om, hvad jeg husker fra min barndomstid, så er min første tanke faktisk ikke menneskene. Derimod naturen, som omsluttede mine dage dengang og fyldte dem så intenst, at man som voksen knap kan begribe det. (...) Sten og træer, de stod os nær omtrent som levende væsner, og naturen var det, som omgav og nærrede vores lege og drømme."

Netop naturen understreger i den grad stemningen og præger børnenes hverdag i de filmatiserede afsnit om børnene i Bulderby.

Lasse Hallströms er instruktør på udsendelserne. Smålandsnatur og landsbymiljø fra 20'erne. Miljø og stemning giver en klar fornemmelse af, at det må have været dejligt at være barn her.

Hovedpersonen Lisa fra Mellemgården og hendes to brødre, Bosse og den initiativrige og drillesyge Lasse, lever en stort set problemfri barndom i et meget nært venskab med Britta og Anna fra Nordgården og Ole og hans lillesøster Kirstin fra Sydgården.

Syreneerne blomstrer, og ferien står snart for døren. Livet folder sig ud med badeture, fiskeri, spøgeri på høloftet, skattejagt på en "øde" ø og kampen med den skrækelige fortrukne skomager. Men man bliver også sat til at tynde roer ud, og så har man kun det sjov, man selv laver. Det er både skægt og spændende at stå op midt om natten for at finde ud af, om Nøkken virkelig sidder på en sten i åen og spiller.

Da sommeren er forbi, og krebsefiskeriet er begyndt, har Ole fået sit største ønske opfyldt. Han har fået lov til at beholde skomagerens lænkehund for altid.

Serien kan opfattes som nostalgi. Som før nævnt kan der arbejdes med synsvinklen. De gode barndomsminder, som man tænker tilbage på med glæde. I erindringerne fremstår de som en sorgløs tilværelse, hvor der ikke var mange skår i glæden. Men er det mon rigtigt, at det er sådan Lisas barndom har været? Det er Lisa, der fortæller - og Mette Munk Plum lægger stemme til. For den danske bearbejdelse står Helle Melander.

Handling afsnit 1

Det bliver sommer i Bulderby.

Vi præsenteres for de 7 børn i Bulderby og de øvrige beboere. I skolen er det sidste dag før sommerferien. På vej hjem har børnene god tid, og vi introduceres til miljøet i og omkring Bulderby. Skomageren hr. Rar lever ikke helt op til sit navn. Husene i Bulderby ligger så tæt, så man kan sende beskeder frem og tilbage i en kurv fra det ene gavlvindue til det andet. Selv om det er ferie, er der arbejde, der skal gøres. Anne læser avis for bedstefar, og der skal køres korn til møllen. Og hvad eller hvem er Nøkken? Findes den i virkeligheden?

Handling afsnit 2

Ole skal til skomageren og hente Agdas sko. Han har altid kødben med til hunden, da han er meget interesseret i den hund. På vej hjem med skoene møder han de andre børn fra Bulderby, og de bliver opslugt af at lege "på en øde ø". De glemmer skoene, og da skomageren jager dem væk, fordi de larmer, har Ole glemt alt om Agdas sko. Lisa og Anna skal til købmanden. Det er ikke let at

huske det hele, når man ikke har skrevet en huskeseddel. Da Ole igen går til skomageren for at få Agdas sko, får han hunden med hjem. Han skal passe den mens skomageren har en dårlig fod.

Handling afsnit 3

Ole er blevet meget glad for hunden, men skal nu aflevere den til skomageren igen. Oles far går med til skomageren. Det ender med, at Ole får hunden. Høhøsten er i gang, og der holdes midsommerfest med dans og sang. Agda fortæller, hvordan man kan drømme om, hvem man bliver gift med. Pigerne vil prøve om det passer, men drengene driller, så pigernes projekt lykkes ikke rigtigt. Både drenge og piger beslutter sig for at sove på høloft. Lasse finder et skattekort, som han viser pigerne. De er meget i tvivl, men bliver enige om, at det er noget, drengene har fundet på. De går dog med på spøgen.

Handling afsnit 4

Sommeren er ved at være slut. Børnene i Bulderby skal med deres fædre ind i skoven for at fange krebs i søen. De overnatter i skoven til næste dag, hvor de igen ror ud på søen og henter krebsfælderne. Sommerferien er slut og skolen begynder igen. Det bliver efterår og børnene glæder sig til den første sne. Da den endelig kommer bliver det snestorm og børnene må nødtvunget af det dårlige vejr gå ind til skomageren på vej hjem fra skole. Han er ikke i godt humør. Heldigvis er far ude med sneploven og redder børnene fra dårligt vejr og ophold hos den sure skomager. Julen nærmer sig.

Handling afsnit 5

Julebagning og andre juleforberedelser i køkkenet. Til sidst et julebad og så er det endelig jul. 2. juledag skal alle på besøg hos moster Jenny, hvor der spises sildesalat og danses om juletræet. De overnatter og næste dag er det skøjtevejr. Lasse vil vise hvor god han er på skøjter. Det går galt. Rigtig galt. Tilbage i Bulderby vil pigerne udspionere drengene. Det bliver nytårsaften og tiden føles vældig lang før klokken bliver 24. Endelig er det 1929.

Handling afsnit 6

Tøbrud. Foråret er på vej. Det er 1. april, og alle vil prøve at finde en god aprilsnar. Det kan være vældig sjovt, undtagen for den, det går ud over. Først er det læreren. Og så er det Ole, der bliver grundig narret. Til påske skal der ryddes op udenfor, og der males påskeæg. Ole har en løs tand. Lasse og Bosse har mange gode ideer til, hvordan den kan trækkes ud. Og ud kommer tanden. Fårene læmmer. Lisa græder over et svagt lam, som måske vil dø. Faderen siger, hun må få det, hvis hun vil passe det. Det vil Lisa gerne.

Handling afsnit 7

Lisa og Anna skal passe Oles lillesøster, mens de voksne er til fest. Ole ville hellere selv have gjort det, men han har så meget andet, han skal lave. Kirsten vil ikke sidde i trækvognen og Ole giver gode råd om pasningen. Det er ikke helt let for de to piger at finde ud af, hvad Kirsten vil og ikke vil. Da de endelig får hende til at sove, går Lisa og Anna ned til åen og leger prinsesser på et slot. De kysser frøen, men har ikke samme held som de prinsesser, de har læst om i eventyrerne. På et tidspunkt gør Ole opmærksom på Kirsten, som de to piger fuldstændig har glemt. De bliver i tvivl om de vil være barneplejersker, når de bliver store. Det er ikke helt let at passe et barn. Så er det lettere at passe et flaskelam, som også kommer med i skole. Det kommer der en anderledes skoledag ud af.

Mål og undervisningsaktiviteter

Mål og aktiviteter i undervisningsforslaget skal ses i forlængelse af arbejdet med de seks filmafsnit "Busters verden", som også kan ses på mitcfu.dk. I "Busters verden" arbejdes der med analyse af film.

I dette forløb arbejdes der med filmproduktion. I forløbet med "Busters verden" er der fokus på analyse.

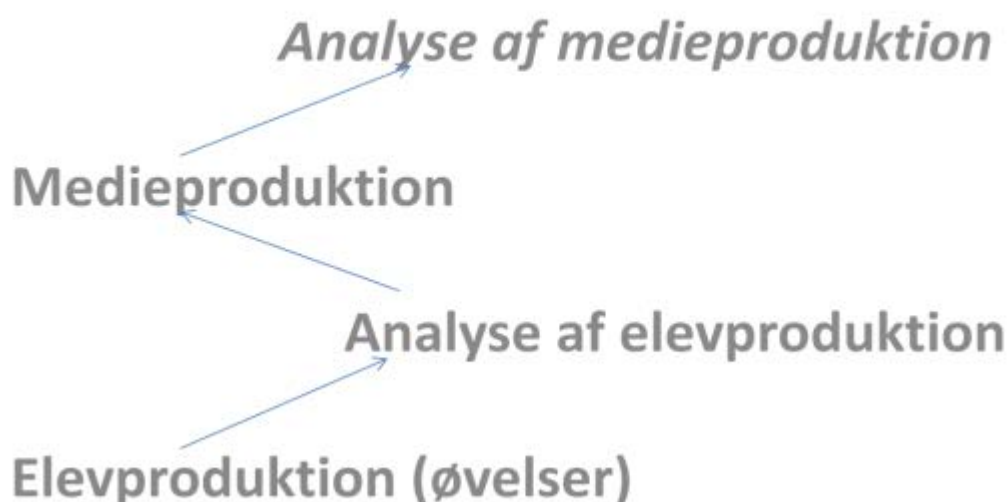
Forløbet er således tænkt ind i Birgitte Tufte's zigzag model.

Modellen er udviklet i 90'erne i forbindelse med en bog om tv-didaktik. Spørgsmålet er om den stadig er aktuel. Det vigtigste er at have fokus på princippet om at arbejde med både analyse og produktion. Efterhånden som elevernes muligheder for at arbejde med medieproduktion udvikler sig, må der tages højde for det, i den måde undervisningen tilrettelægges på. Men det ændrer ikke ved grundprincippet om, at der skal undervises i både produktion og analyse.

Tufte udtaler selv i 2010

"Zigzag-modellen er ganske rigtigt udviklet i en mediekultur, der ikke - som i dag - er præget af interaktivitet. Børn er i dag aktivt med til at generere en stor del af det medieindhold de konfronteres med. Det er imidlertid stadig afgørende, at elever tilegner sig analytiske kompetencer indenfor de rammer som fx zigzag-modellen giver. På tværs af medier og teknologier er der meget der tyder på, at metoden fører til en høj grad af analytisk bevidsthed - men selvfølgelig skal det aspekt at børn og unge i højere grad selv arbejder og interagerer med mediet medtages i den pædagogiske tilrettelæggelse."

Zigzag-modellen

Grundtanken i zigzag-modellen er, at der i det pædagogiske arbejde fastholdes en fremadskridende zigzag-bevægelse mellem elevernes egenproduktion, refleksion over egen produktion, ny egenproduktion, analyse af egenproduktion og endelig analyse af professionelle medieproduktioner. Ved at komme bagom medierne, ved fx i praksis at stifte bekendtskab med billedsprogets muligheder og begrænsninger, udvikles elevernes analytiske forståelse for de levende billeder.

I dette forløb har eleverne optaget film med iPad. Og redigeret i appen iMovie.

Faglig relevans/kompetenceområder

Fokus på filmkundskab indenfor området egenproduktion.

Forenklede Fælles Mål på et overordnet/generelt niveau

Kompetencer:

Fortolkningskompetence: Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om andre æstetiske tekster.

Kompetenceområdet består af fem færdigheds- og vidensområder:

- Oplevelse og indlevelse: Fokus på sprogbrug og fortællende strukturer.
- Undersøgelse: fokus på visuel fortolkning af en fortælling.
- Fortolkning: Fokus på at kunne visualisere indtryk fra en fortælling.
- Vurdering: Fokus på visualiseringens virkemidler.
- Perspektivering: Fokus på at sætte egen film i relation til en professionel filmoptagelse.

Disse kompetenceområder kan der laves delmål for i arbejdet med egen filmproduktion:

- Eleven har viden om anvendelse af optagerenhedens og den anvendte apps muligheder
- Eleven har viden om og kan anvende forskellige indstillinger i optagelserne.
- Eleven har viden om metoder til enkel fortolkning og kan bruge denne viden i visualiseringen af deres fortolkning.
- Eleven har viden om måder at begrunde sin opfattelse på og kan anvende den viden til at udtrykke egen opfattelse af teksten.

Eksempler på konkrete læringsmål til eleverne:

- *Vi skal lære at optage sekvenser til en lille naturfilm med inspiration fra handlingen i historien om Alle vi børn i Bulderby.*
- *Vi skal lære at bruge forskellige billedudsnit i filmen.*
- *Vi skal lære at lave voice over på filmen.*
- *Vi skal lære at sætte filmindstillinger sammen til en film med voice over og musik i programmet iMovie.*
- *Vi skal lære at samarbejde i en filmgruppe.*

Ideer til undervisningen

Forforståelse:

Før man går i gang med forløbet kan eleverne introduceres til den tidsperiode, de 7 afsnit foregår i.

TV-udsendelsen "[100 års barndom \(3\): 1920 - 1930 - nye toner nye tider](#)" kan med fordel vises for eleverne. Underviseren kan evt. udvælge klip med fokus på hvordan det var at være barn i Danmark dette årti.

1. lektion:

Læreren giver et kort fælles oplæg om Astrid Lindgren. Eleverne får mulighed for at dele deres viden om hvilke bøger de kender af forfatteren. (se bilag 1)

2. lektion:

Læreren læser udvalgte kapitler højt fra bogen "Bogen om alle vi børn i Bulderby." Følgende afsnit til den første tv-udsendelse: Alle vi børn i Bulderby s. 9-11. Den sidste skoledag s. 27-32. Vi tynder roer ud og får en katteklipping. S 33-39. Vi ser Nøkken s. 168-176. Når vi går hjem fra skole s. 242-250. Da tv-afsnittene ikke følger afsnittenes rækkefølge i bogen, er der således lidt ekstra arbejde med at finde ud af, hvilke kapitler i bogen der skal læses op til hver tv-udsendelse.

3. lektion:

Klassesamtale om handling, tid, miljø og personer. Læreren fortæller nu om en erindring i form af en demonstrationsfilm med eksempler på billeder og handling, der kan relatere til handlingen i de oplæste kapitler. (Se vedlagte video eksempel: Det minder mig om.)

Eleverne ser lærerens film og introduceres til opgaven, som går ud på, at de i grupper på to selv skal ud i nærområdet og optage filmsekvenser til en lignende film med inspiration fra den oplæsning, de lige har hørt.

Gruppestørrelsen er på to for at optimere elevengagementet. Det kan give problemer i forhold til det ønskede antal skuespillere. Grupperne må naturligvis gerne samarbejde, men pointen er, at de to og to er ansvarlige for en produktion.

4.-6. lektion:

Repetition af billedudsnit: Nær, ultra nær, halv total, total og super total. (Se bilag 2).

Eleverne skal udarbejde en lille film med fra naturen, som måske kunne være et sted hvor børnene i Bulderby kunne tænke sig at lege eller hvor de måske kunne have været. Først skal de ud i skolens nærområde og lave nogle optagelser, der i de følgende lektioner kan sættes sammen til en lille filmfortælling.

Filmen skal indeholde mindst 10 indstillinger.

Der skal være mindst 3 forskellige billedudsnit.

Der skal være mindst fire speak (voice over) på filmen.

Den må højst vare 1 minut og 30 sekunder.

Den skal vare 1 minut.

7.-9 lektion:

Elevernes film vises i klassen og evalueres ud fra målene og det samlede indtryk af filmen.

10. – 11. lektion:

Se 1. tv-udsendelse.

Efterfølgende ses 1. afsnit af Tv-serien "Alle vi børn i Bulderby".

Hvordan er filmen i forhold til de billeder I havde dannet ud fra oplæsningen?

Fælles klassesamtale om filmens handling, dramaturgi, brug af billedudsnit og personskildring. Filmens lyde. Hvordan anvendes lyd, og hvilken virkning har den måde, der bruges lyd på?

Evaluerings

Hvordan er elevfilmene i forhold til opgaveindholdet?

Ved elevernes filmfremvisning i klassen, er det den enkelte gruppe, der selv viser deres film og forklarer, hvordan de har løst opgaven. Læreren og de andre elever stiller opklarende spørgsmål, der relaterer til kravene i opgaven.

Hver gruppe får feedback i forhold til:

Filmen ud fra opgavekrav, hvad der er løst tilfredsstillende og hvad de kan arbejde videre med i næste filmopgave.

Eleverne kan evt. skrive logbog om deres fokus i næste læringsforløb med filmproduktion.

Bilag 1 Oplæg om Astrid Lindgren og hendes forfatterskab

Astrid Lindgren

Astrid Lindgren (Astrid Anna Emilia Ericsson)
Født 14. november 1907 i Näs ved Vimmerby i Småland i Sverige.
Hu døde 28. januar 2002 i Stockholm.
Hun var en kendt svensk forfatter.
Hun blev også kendt over hele verden for især sine børnebøger.

Som udgangspunkt er der kun overskriften der skal præsenteres for eleverne i dette slide. Læreren tilføjer titlerne efterhånden som eleverne nævner de titler de kender. De skrives på og der sættes billeder ind.

Opgavens ordlyd og mål kan evt. hænges op i klassen.

Bøger Astrid Lindgren har skrevet

- Pippi Langstrømpe
- Alle vi børn i Bulderby
- Emil fra Lønneberg
- Mio min Mio
- Brødrene Løvehjerte
- Ronja Røverdatter

Vi skal lære at lave en lille film

Vi skal lære at optage filmindstillinger til en lille naturfilm.

Vi skal lære at bruge forskellige billedudsnit i filmen.

Vi skal lære at lave voice over på filmen.

Vi skal lære at sætte filmindstillinger sammen til en film med voice over i programmet iMovie.

Indstilling: En indstilling er det stykke film, vi ser mellem to klip. Når der bliver klippet, har vi en ny indstilling. Nogle gange kaldes 'en indstilling' også for 'et klip'. Indstillinger kan have meget forskellig længde. Nogle indstillinger varer mindre end et sekund, andre kan vare flere minutter.

Kilde: Filmcentralens Filmleksikon a-z, som kan anbefales. Søg med søgeordet "Filmleksikon A-Z".

Filmopgave

Nu har I hørt historie om Alle vi børn i Bulderby.

Nu skal I lave en lille film fra naturen, som måske kunne være et sted hvor børnene i Bulderby kunne tænke sig at lege, eller hvor de måske kunne have været.

Filmen skal indeholde mindst 10 indstillinger.

Der skal være mindst 3 forskellige billedudsnit.

Der skal være mindst to speak på filmen.

Den må højst vare 1 minut og 30 sekunder.

Den skal vare 1 minut.

Bilag 2

Billedudsnit

Der bruges lidt forskellige termer om billedudsnit. Her er valgt termer fra Film-x "Håndbog i filmiske virkemidler".

super total

Vi kan se stedet hvor filmen foregår

total

Vi kan se hele personen og det sted hvor hun er

halv total

Vi kan se halvdelen af personen

nær

Vi kommer tæt på personen eller tingen

ultra nær

Vi kommer helt tæt på

Eksemplerne hænger måske i klassen som et slags vægleksikon.

Undervejs i præsentationerne kan læreren understøtte elevernes fremlæggelse med kommentarer til de forskellige virkemidler som billedudsnittene benytter sig af:

- **TOTAL** viser hele personen/genstanden samt omgivelserne. Dette bruges ofte som start på en ny scene for at understrege, hvor personerne/genstanden er.
- **HALVTOTAL** viser typisk en person fra taljen og op/cirka halvdelen af en genstand. Dette udsnit bruges ofte, fordi man kan se, hvad personerne foretager sig og se deres ansigtsudtryk m.v.
- **HALVNÆR** viser en person fra f.eks. brystet og op/en karakteristisk mindre del af en genstand. Dette udsnit er velegnet i en dialog, hvor man skal se personernes ansigtsudtryk og artikulation. Halvnær bruges gerne efter et total eller halvtotal, hvor personer/genstande er blevet identificeret.
- **NÆR** viser en persons ansigt/en lille karakteristisk del af en genstand. Udsnippet er velegnet som reaktionsbillede – dvs. som en persons reaktion på en hændelse, en replik o.l. Ofte bruges nærbilledet til at 'vise', hvad personen tænker, føler m.v. En scene kan starte med et nærbillede, hvilket ofte har en spændingsskabende effekt ('suspense').
- **ULTRANÆR** viser f.eks. en persons øje eller mund/en lille del af en genstand. Udsnippet er velegnet til at 'undersøge' en person, til at skabe spænding, til at forklare hændelser, og til at skabe bestemte forventninger hos seeren ('cue' seeren).

(FILM-X / Håndbog i filmiske virkemidler / Skoletjenesten FILM-X / Det Danske Filminstitut 2003)

Supplerende materialer

	Alle vi børn i Bulderby (1) - det bliver sommer i Bulderby Udgiver: DR1 Spilletid: 30 min	
	Alle vi børn i Bulderby (5) - jul i Bulderby Udgiver: DR1 Spilletid: 30 min	
	Alle vi børn i Bulderby (7) - Lisa og Anna som barnepigler Udgiver: DR1 Spilletid: 30 min	
	Alle vi børn i Bulderby (2) - skomageren i Bulderby Udgiver: DR1 Spilletid: 30 min	

	Alle vi børn i Bulderby (6) - forår i Bulderby Udgiver: DR1 Spilletid: 30 min	
	Alle vi børn i Bulderby (4) - krebsfangst Udgiver: DR1 Spilletid: 30 min	
	Alle vi børn i Bulderby (3) - midsommer i Bulderby Udgiver: DR1 Spilletid: 30 min	

Læreren kan vise uddrag af udsendelsen

	Astrid Lindgrens Småland <i>Temalørdag</i> Udgiver: DR2 Spilletid: 42 min	
--	--	--

[Vis alle afsnit i serien](#)

100 års barndom (3)

1920-1930: nye toner - nye tider

Indholdsbeskrivelse:

Børnene er i centrum i denne skildring i levende billeder af vort århundrede. Eksisterende filmklip danner udgangspunkt for de historier, der fortælles, og hvert afsnit har desuden medvirken af en eller flere personer, som fortæller fra deres barndom. Tiden efter 1. verdenskrig bringer højere tempo, øget industrialisering og teknologisk udvikling. Det præger navnlig livet i byen, mens børn på landet lever som før. I Grønland får man for første gang besøg af en dansk konge, og vi får et indblik i livet som barn deroppe. I Danmark er et nyt syn på børn på vej og flere familier får færre børn.

Supplerende

Billedbøger:

1963 Jul i Bulderby

1964 Forår i Bulderby

1966 Børnehjælpsdag i Bulderby